

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Titlul proiectului actului normativ

Propunere legislativă - Lege pentru modificarea și completarea Legii 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale și a Legii 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților

2. Obiectul Emiterii Actului Normativ

Constituția României prevede

- la Art. 22 – Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică “(1) *Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.*”
- la art Art. 49 – Protecția copiilor și a tinerilor “(1) *Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.*”

În cursul alegerilor electorale locale din 2020, au fost semnalate de către presă două candidaturi pentru funcția de primar, care au obținut voturile necesare alegerii lor, deși **persoanele în cauză fuseseră condamnate ori se aflau în procedură judiciară pentru comiterea infracțiunilor de pornografie infantilă și relații sexuale cu copii sub 14 ani și folosirea prostituției infantile cu victime ale traficului de persoane**. De asemenea, la alegerile locale parțiale din iunie 2020 presa a raportat cel puțin un caz de candidat care a fost ales ca primar în ciuda faptului că acesta fusese condamnat cu suspendare pentru infracțiunea de pornografie infantilă.

Conform legislației în vigoare, pentru ca persoanele condamnate la infracțiuni cu gravitate mare cu victime copii să nu poată participa la alegeri electorale, este necesar ca, prin hotărârea de condamnare, judecătorul să le interzică dreptul de a fi ales pe o anumită perioadă de timp ca pedeapsă complementară (art. 66 alin. 1 lit. C.p.), ceea ce nu reprezintă o practică curentă a instanțelor din România.

De aceea, propunerea noastră este modificarea Legii 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale și a Legii 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților prin suplimentarea categoriilor de persoane care nu pot fi alese în cazul săvârșirii de

fapte cu violență comise asupra copiilor. La ambele legi va fi adăugat corespunzător următorul punct:

„persoanele condamnate definitiv pentru comiterea de infracțiuni contra vieții, contra libertății persoanei, privind traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile, contra libertății și integrității sexuale și rele tratamente aplicate minorului, dacă victimele sunt minori la data săvârșirii faptelor și nu a intervenit reabilitarea judecătorească sau nu a fost împlinit termenul de reabilitare.”

Cu privire la posibilitatea de a circumstanția prin norme legale dreptul de a fi ales, menționăm că prin **decizia nr. 436/2015** referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 66 alin. (1) lit. a) și d) din Codul penal și ale Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 626 din data de 18 august 2015, **Curtea Constituțională a reținut că**, în cazul dreptului de vot, reglementat la art. 36 alin. (2) din Constituție, Legea fundamentală prevede expres pierderea acestui drept prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive. În schimb, în cazul **dreptului de a fi ales**, dispozițiile art. 37 alin. (1) din Constituție condiționează acest drept de îndeplinirea condițiilor prevăzute prin norma constituțională de la art. 16 alin. (3), care, la rândul său, face trimitere la **"condițiile legii", atunci când reglementează dreptul de a ocupa funcții și demnități publice, civile sau militare.**

Art. 16, alin (3): Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

De asemenea, invocăm opinia Curții Constituționale (Decizia 592 din 8 octombrie 2019) potrivit căreia „toate persoanele condamnate pentru infracțiuni intenționate care se află în Barou trebuie excluse imediat din avocatură, dacă între timp nu a intervenit reabilitarea.”

Așa cum o persoană care a comis o infracțiune nu poate prezenta încrederea necesară pentru participarea sa la actele și procesele de justiție, în aceeași măsură aceeași **persoană cu un trecut infracțional nu poate îndeplini o funcție publică prin care se realizează administrarea vieții sociale, economice și educaționale a unei comunități în care trăiesc copii.**

2.1. Descrierea Situației Actuale

Extinderea fenomenului de abuz sexual asupra copilului la nivel internațional

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene recunoaște dreptul copiilor de a fi protejați împotriva oricăror forme de violență.

În acest sens, abuzul sexual asupra copiilor este considerat una dintre cele mai grave infracțiuni care produc suferință copiilor și ale cărei efecte de natură fizică, psiho-emoțională, comportamentală și socială se răsfrâng, inclusiv pe termen lung, asupra vieții lor. Deoarece abuzurile sexuale sunt dificil de identificat și solicită o legislație clară, eficientă și în acord total cu principiul interesului superior al copilului, crearea de instituții adecvate și pregătirea specialiștilor în acest domeniu reprezintă condiția respectării drepturilor fundamentale ale copiilor.

Sunt numeroase rapoartele și cercetările care arată o exacerbare a fenomenului de abuz sexual în 2020, anul pandemiei de COVID-19, cu o creștere constatată în această perioadă și în ceea ce privește cererea din mediul online de materiale care conțin forme de abuz sexual asupra copiilor.¹² Consiliul Europei a estimat în 18 noiembrie 2020 (Ziua europeană a protecției copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale) că, în Europa, „unul din cinci copii cade victimă unei forme de abuz sexual”, și se constată faptul că majoritatea agresiunilor sexuale (între 70 și 85%) sunt inițiate de o persoană pe care copilul o cunoaște și care aparține cercului său social, iar 90% dintre aceste cazuri nu ajung în atenția poliției ori a instanțelor judecătorești. S-a arătat totodată faptul că analizele și statisticile din ultimii ani „indică în mod clar că exploatarea sexuală este în continuare cea mai răspândită formă de trafic din Uniunea Europeană”.

În România, din perspectiva protecției copiilor prin identificarea abuzurilor sexuale de către serviciile de asistență socială și serviciile medicale și sesizarea acestora către organele de urmărire penală, observăm o diferență uriașă între datele statistice cu privire la numărul mamelor minore sub 15 ani și numărul cazurilor de abuz sexual numărul inculpaților trimiși în judecată pentru comiterea infracțiunii de act sexual cu un minor (art. 200, Cod penal).

Subraportarea fenomenului de abuz sexual este evidentă dacă ținem seama de faptul că sistemul de asistență socială și protecție a drepturilor copilului identifică sub 1.000 de cazuri anual, iar în raportul Ministerului Public se menționează că au fost trimiși în judecată 232 de inculpați pentru comiterea infracțiunii de act sexual cu un minor.

Astfel, abuzul sexual comis asupra copilului capătă un caracter distinctiv de profundă inechitate și inadmisibilitate socială ce rezultă, separat sau prin asocierea lor, din evidențierea următorilor factori:

- relația de putere și autoritate exploatată de agresor față de copilul victimă (pe fondul relațiilor de familie și al relațiilor cu lideri spirituali ori cu persoanele de îngrijire ori protecție din sistemele școlar, medical, de protecție socială, de ordine publică etc.);
- poziția de inegalitate (de vârstă, de gen, cognitivă, psihologică, emoțională, economică, culturală ori fizică);

- exploatarea vulnerabilității copilului (prezența unei dizabilități, a unor afecțiuni medicale sau prezența copilului în contexte de risc – pe perioada nopții, departe de persoanele de încredere, în zone fără circulație sau în alte spații care produc anxietate ori temere pentru siguranța proprie);
- producerea de efecte adverse medicale, dezechilibre de comportament, psiho-emoționale și sociale (simptomele pot fi recunoscute imediat sau pot apărea la mult timp după abuz).

Oricare dintre acești factori constituie un indiciu al existenței constrângerii fizice ori morale a victimei, fără să fie de interes în analiza abuzului sexual faptul că un copil sub vârsta de 14 ani a opus sau nu rezistență sau și-a exprimat verbal refuzul ori acordul cu implicarea în activitățile sexuale abuzive. Producerea constrângerii nu necesită acțiunea directă a agresorului, ci este suficient ca acesta să profite de poziția sa dominantă asupra victimei, de inegalitatea sub variatele forme menționate mai sus, de st

2.2. Schimbări Preconizate

Propunerea noastră este modificarea Legii 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale și a Legii 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților prin suplimentarea categoriilor de persoane care nu pot fi alese în cazul săvârșirii de fapte cu violență comise asupra copiilor.

La ambele legi va fi adăugat corespunzător următorul punct:

„persoanele condamnate definitiv pentru comiterea de infracțiuni contra vieții, contra libertății persoanei, privind traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile, contra libertății și integrității sexuale și rele tratamente aplicate minorului, dacă victimele sunt minori la data săvârșirii faptelor și nu a intervenit reabilitarea judecătorească sau nu a fost împlinit termenul de reabilitare.”

O astfel de modificare va transmite un mesaj clar cu privire la intenția legiuitorului de a lupta împotriva oricăror forme de abuz sexual împotriva minorilor, dat fiind faptul că purtătorii de autoritate la nivel local sau central, cu atât mai mult cei aleși în funcțiile publice, trebuie să fie cei care să susțină punerea în practică a drepturilor fundamentale pe care Constituția le consacra în privința copiilor.

De asemeni această modificare a cadrului legislativ va conferi o egalitate de tratament între demnitarii și autoritățile locale alese și personalul didactic, în privința cărora legea Nr. 1/2011 din 5 ianuarie 2011 - Legea educației naționale - stipulează la art 234 (6) că ***“Nu pot ocupa funcțiile prevăzute la alin. (1) persoanele condamnate penal definitiv pentru infracțiuni contra persoanei săvârșite cu intenție în împrejurări legate de exercitarea profesiei, până la intervenirea unei situații care înlătură consecințele condamnării.”***

3. Impactul Socio-economic al Proiectului de Act Normativ

Susținerea în mod concret a principiului interesului superior al copilului

Constituția României stabilește două principii fundamentale pe care instituțiile publice sunt chemate să le asigure respectarea lor și integrarea în sistemul normativ general și în setul de responsabilități pentru care acestea au fost create.

Astfel, primul alineat al articolului 49 ridică la rang de principiu constituțional primordialitatea intereselor copiilor și tinerilor folosind sintagma „regim special de protecție și de asistență” ce trebuie asigurat în orice decizie, proces, măsură ori act care privesc „realizarea drepturilor lor”. Alineatul 3 al aceluiași articol instituie interdicția exploatării copiilor și a implicării lor „în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală”.

Exigențele acestor principii sunt reluate normativ în Codul Civil și, într-o formă suficient de extinsă pentru a permite o interpretare și aplicare adecvate, în Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului. Ambele acte normative obligă autorii oricăror măsuri privitoare la copil să țină seama cu prioritate ori în mod exclusiv de interesele copiilor.

Aplicarea principiului interesului superior al copilului privește orice aspect al vieții copilului, însă acesta se impune conștiinței oricărei persoane, specialist ori nespecialist, când încălcarea drepturilor copilului se produce prin comiterea de acte de violență de orice fel (fizică, emoțională ori sexuală).

Acest principiu fundamentează inviolabilitatea sexuală a copiilor și trebuie să constituie reperul de bază în actele procedurale penale de combatere a faptelor de abuz și exploatare sexuală care pun în pericol viața și sănătatea copiilor.

Credem de că de aceea o astfel de reglementare precum cea propusă de noi este de natură a susține în mod concret principiul esențial pentru construcția societală care este interesul superior al copilului.

4. Impactului Financiar asupra Bugetului General

Propunerea legislativă nu are impact financiar asupra bugetului general.

5. Consultările Efectuate în Vederea Elaborării Proiectului de Lege

În elaborarea proiectului au fost consultate organizații non-profit din domeniul protecției copiilor.

În numele inițiatorilor:

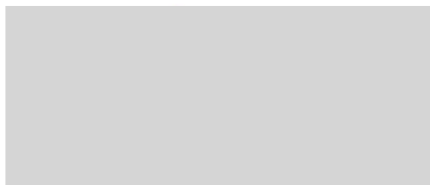
Dragoș Cătălin TENIȚĂ – Deputat USR

Diana STOICA - Deputată USR

Monica - Elena Beresce - Deputat USR

Lista susținătorilor propunerii legislative - Lege pentru modificarea și completarea Legii 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale și a Legii 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților

Nr.	Nume	Partid	Semnătură
1	Diana Stoica	USR PLUS	
2	DRACOS - CĂTAIŢĂ TENIŢĂ	USR PLUS	
3	RIZEA CRISTINA CAMELIA	USR PLUS	
4	MOLNAR RANU-IULIAN	USR PLUS	
5	SPĂTĂRĂ ELENA SIMONA	USR PLUS	
6	DIANA-ANNA BUZOIANU	USR PLUS	
7	RAOUL TRIFAN	USR PLUS	
8	ANDREI POSTICA	USR	
9	LAZAR TEODOR	USR	
10	CRISTI BEREA	USR	

11	SEBASTIAN CERNIC	USR	
12	POPESCU INDRAGOS	USR	
13	BORDEI CRISTIAN	USR	
14	VICOL OOSTEZ	USR	
15	OPRINOIU HUREL	USR	
16	DINICA SILVIA-MONICA	USR	
17	BODEA MARIUS	USR	
18	MINDRUȚA GEORGINA	USR	
19	RABU GIORGETA	USR	
20	BĂLTĂREȚU VIOREL	USR PLUS	
21	COSMIN-MARIAN POTERAȘ	USR PLUS	

22	Prunean Alin-Costel	USR
23	DANU ALEXANDRA CAMBERA	USR
24	LUPO ANDREI-RAEAN	USR PLUS
25	POLITEANU MIHAI	USR
26	ARANCA ANDREI IOZIAM	USR
27	BOTEZ MIHAI-CATALIN	USR
28	Fatou Nicu	USC
29	TODA DANIEL-LIVIU	USR
30	PALATES STEFAN	USR
31	Bodea Mihai Alexandru	USR
32	HORGA MARIA-GABRIELA	PNL
33	SEBASTIAN-IOAN BURDUJA	PNL

34	Pam Loumonta Hiroba	PVC	
35	HAVARNEANU Filip	USR	
36	STEFAN IULIAN LOBNEZ	USR	
37	Jodocio A		
37	PANAIT RADU	USR	
38	Simina Tolbur	USR	

Lista susținătorilor propunerii legislative - Lege pentru modificarea și completarea Legii 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale și a Legii 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților

Nr.	Nume	Partid	Semnătură
1.	NEAGU DENISA-ELENA	USR	
2.	Mirescu Jan-Vorcu	USR	
3.	Prodanu Bogdan	USR	
4.	STETAN IULIAN LOBANCI	USR	
5.	SILVIU BITELEANU	USR	
6.	Ioanescu Beniamin	USR	
7.	PANAIT RAOU	USR	
8.	CRISTIAN BRIAN	USR	
9.	Simina Tulbure	USR	

Lista susținătorilor propunerii legislative - Lege pentru modificarea și completarea Legii 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale și a Legii 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților

Nr.	Nume	Partid	Semnătură
10	APOSTOL AIN GABRIEL	USR	
11	Lazar Ion Marian.	USR.	
12	ZOB ALEXANDRU ROBERT	USR	
13	MUREȘAN Cătălin	USR PLK	
14	MIFTODE MARIUS ANDREI	USR	
15	DANA TOIU SILVIA	USR	
16	SABIN SĂRMĂȘ	PNL	
17	MORAR DIANA	PNL	